

Καλοκαίρι και καταχνιά προμηνύεται στη «Ν.Δ.»

Η ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ της Πέμπτης στην κοινοβουλευτική ομάδα της Νέας Δημοκρατίας έδωσε νέο πρόεδρο του κόμματος και πρωθυπουργό και περιμάτωσε πικρά την μάχη για τη διαδοχή του κ. Καραμανλή. Νικητής της ψηφοφορίας, με δριμυιά διαφορά ο κ. Ράλλης και ήττημένος ο ύπουλος Άμυνης κ. Αβέρωφ.

Λίγο μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος, που συνοδεύτηκε από δηλώσεις των δύο υποψηφίων για ένδοξη του κόμματος, ο ήττημένος της ψηφοφορίας δήλωσε ότι δεν θα μετασχει στίς συζητήσεις για τη σύνθεση της νέας κυβέρνησης, ότι δεν θα είναι αντιπρόεδρος της και ότι δεχεται — έφ' όσον του προταθεί — να αναλάβει μόνο το υπουργείο Άμυνας. Κάτω από τη δήλωση αυτή κρύβεται ίσως μία πρώτη σύγκρουση σε επίπεδο ηγεσίας.

Και πίσω από αυτήν βρίσκεται η δξύτατη διαμάχη των ομάδων, που κινήθηκαν γύρω από τον κ. Ράλλη και τον κ. Αβέρωφ.

Η Νέα Δημοκρατία περνά τη στιγμή αυτή μία κρίση, με αδέσπονη έκταση. Συγκρούονται πρόσωπα, συγκρούονται ομάδες, συγκρούονται ιδέες, χωρίς να είναι πάντα τελείως ξεκάθαρα τα κίνητρα και οι αιτίες της διένεξης. Προσωπικές φιλοδοξίες κρύβονται έντεχνα κάτω από ιδεολογικές μεγαλοστομίες, η αναζήτηση ενός υπουργικού θώκου, που ενδεχομένως απομακρύνεται με την έκλογη του ενός από τους δύο υποψηφίους, δίνει λαβή για αφορισμούς του είδους «ο Ράλλης θα φέρει τον Άνδρα στην εξουσία», «ο Ράλλης δεν έχει επαφή με τη λαϊκή βάση». Και τέλος ακολουθούν διάφορα σχόλια για βουλευτές, που υποτίθεται ότι «δεν τήρησαν τις υποσχέσεις τους», «είναι ξεγέλασαν» κ.λπ. —σχόλια που σε ορισμένες περιπτώσεις θα μπορούσαν να αγγίζουν τα όρια του ποινικού νόμου.

Μέσα σε αυτή τη βαριά ατμόσφαιρα όπου διατυπώνονται ανοιχτά πιά από διάφορες πλευρές απειλές για διάσπαση της Νέας Δημοκρατίας, ο κ. Γ. Ράλλης ξεκινά τη δύσκολη πορεία του στον πρωθυπουργικό θώκο, όπου τον έφερε η ψηφοφορία της Πέμπτης. Και ξεκινά με μία ιδεολογική ταυτότητα, που τον θέλει εκφραστή της προοδευτικής πτέρυγας του κόμματος του.

Στην ψηφοφορία της περασμένης Πέμπτης αντιπαράστηκαν και πρόσωπα και ιδέες, τόσο στο επίπεδο των υποψηφίων όσο και των ομάδων, που τους ακολουθούσαν. Και είναι λάθος να μην αποδώσει κανείς στην έκλογη της Πέμπτης την πραγματική πολιτική της διάσπαση, μία διάσπαση που ξεπερνάει ίσως τα όρια της Δεξιάς και αφορά σε μεγάλο βαθμό και τις γενικότερες πολιτικές εξελίξεις. Έδώ μπαίνει και το καίριο ερώτημα: τι εκφράζει σήμερα ο κ. Ράλλης μέσα στη Νέα Δημοκρατία;

Βουλευτής του Λαϊκού Κόμματος από το 1950 συνέχισε στα επόμενα χρόνια να εκλέγεται με το Συναγερμό, την ΕΡΕ και μετά την κατάρρευση της δικτατορίας με την Νέα Δημοκρατία. Στίς διανοητικές μεταδιοικητικές κυβερνήσεις της Νέας Δημοκρατίας τοποθετήθηκε στα υπουργεία Προεδρίας, Παιδείας, Συντονισμού και Εξωτερικών. Σάν υπουργός Παιδείας προώθησε την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, πράγμα που και ο ίδιος θεωρεί σαν ένα από τα πιο σημαντικά έργα της πολιτικής του σταδιοδρομίας.

Στην περίοδο πριν το 1967 ο κ. Ράλλης θεωρείτο ότι ανήκει στον λεγόμενο «σκληρό πυρήνα» της ΕΡΕ. Μετά την κατάρρευση της δικτατορίας άντιθετα υπήρξε ένας από τους κύριους εκφραστές της εκσυγχρονισμένης Δεξιάς πράγμα που του έστοιχισε ίσως την απώλεια αρκετών προσωπικών του ψηφοφόρων στίς εκλογές του '77. Ορισμένες περικοπές λόγω του της πρόσφατης περιόδου είναι απόλυτα ενδεικτικές για το σημειωμένο πολιτικό στίγμα του.

Ο νέος πρωθυπουργός θεωρεί ότι υπάρχουν αγεφύρωτες διαφορές ανάμεσα στη Νέα Δημοκρατία και το ΚΚΕ, το ΠΑΣΟΚ και την ακροδεξιά. Στην διμιλία του στο Ζ' περιφερειακό συνέδριο της ΝΔ έλεγε σχετικά, αναλύοντας τη θέση αυτή:

«Οι κομμουνιστές πιστεύουν στη δικτατορία του μοναδικού κόμ-

ματος, στο γραφειοκρατικό μαρξιστικό - λενινιστικό κράτος, όπου το κόμμα αποφασίζει και ο πολίτης εκτελεί. Και ακόμα πιστεύουν στη μονολιθική πειθαρχία του ανατολικού συνασπισμού, όπου προσπαθούν να μας εντάξουν. Δικαιώματός να πιστεύουν ότι η Έλλάδα συμφέρει να γίνει κομμουνιστική

Του ΠΑΝΟΥ ΛΟΥΚΑΚΟΥ

και να ένταχθεί στο ανατολικό μπλόκ. Άλλα είναι και δική μας υποχρέωση να εξηγήσουμε στο λαό ποιες είναι οι επιδιώξεις του Κομμουνιστικού Κόμματος και να διαδηλώσουμε την αντίθεσή μας.

● «Εξίσου θεμελιακές είναι και οι διαφορές μας με το ΠΑΣΟΚ. Γιατί το ΠΑΣΟΚ στα κομματικά του κείμενα, στίς αποφάσεις της κεντρικής του επιτροπής, στίς ειση-

Έμφανιζόμενος με το πολιτικό στίγμα του «όχι σκληρού» της παρατάξεώς του, ο νέος αρχηγός (και πρωθυπουργός) της «Ν.Δ.» θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις εμφανέστερες σκληροπυρηνικές πιέσεις εντός του κόμματος, μέσα σε μία ατμόσφαιρα άσταθους ισορροπίας.

γήσεις του αρχηγού του προς τα κομματικά όργανα, ομολογεί απερίφραστα ότι είναι κόμμα μαρξιστικό. Άλλα αυτή την τοποθέτηση σκόπιμα την κρύβει από τον ελληνικό λαό, γνωρίζοντας ότι ένα μεγάλο μέρος των ψηφοφόρων του ΠΑΣΟΚ θα πάνων να το υποστηρίξουν, όταν πληροφορηθούν τις επιδιώξεις του μαρξιστικού σοσιαλισμού. Με τα μαρξιστικά κόμματα, είναι λοιπόν αδύνατο ο οποιοσδήποτε συμβιβασμός.

● «Σε ανάλογη αντίθεση βρίσκεται και με την φιλοδικτατορική ακροδεξιά. Μ' αυτούς, που υποκριτικά διαδίδουν ότι προερχόμαστε από την ίδια οικογένεια. Σ' αυτούς απαντά πως ο Κάιν και ο Άβελ ήταν αδελφία μέχρι που ο πρώτος σκότωσε τον δεύτερο. Έτσι κι εμείς βρίσκουμε σε αγεφύρωτο χάσμα με τους φιλοδικτατορικούς, που δολοφόνησαν τη δημοκρατία και κρύβονται κάτω από τη λεοντή των «άνθρωποι των». Γιατί ακόμη και σήμερα, όλη τους η πολεμική στρέφεται μόνον εναντίον της Δημοκρατίας. Ποτέ και σε καμία περίπτωση δεν έχουν κατηγορήσει τη δικτατορία. Ποτέ δεν μετανόησαν για τα δεινά, που προκάλεσαν. Αντίθετα, ζητούν να ξαναγυρίσουμε στο ιστορικό ξεπερασμένο σύστημα των δώδεκων, των φυλακίσεων και των εκτοπίσεων των κομμουνιστών. Και δεν μπορούν να καταλάβουν ότι οι καιροί άλλαξαν και ότι μόνο η διαφώτιση, (ώστε να καταλάβει ο λαός και η νεολαία ποιές είναι οι αδυναμίες του κομμουνιστικού συστήματος και η αποτυχία της μαρξιστικής κοινωνίας), αποτελούν το όπλο για να πολεμηθεί η κομμουνιστική διείσδυση και προπαγάνδα».

Μέσα από τις θέσεις αυτές, προκύπτει το ανακωκωμένο πρόσωπο της δεξιάς, όπως τουλάχιστον το εκφράζει μία πτέρυγιά της. Οι διαφορές με τη χουντική ακροδεξιά είναι αγεφύρωτες, άποψη που σίγουρα δεν συμεριζείται η συντηρητική τάση στη Ν.Δ. Και τα όπλα απέναντι στους πολιτικούς αντιπάλους που ανήκουν στην άριστερά, δεν μπορεί να είναι πιά οι «ιστορικά ξεπερασμένες» διδίες, φυλακίσεις και εκτοπίσεις, αλλά «μόνον η διαφώτιση».

Η άποψη αυτή σίγουρα δεν βρίσκεται σήμερα πλήρη απήχηση τόσο μέσα στη Ν.Δ., όσο και στη λαϊκή της βάση. Οι νοσταλγοί της περιόδου πριν το 1967, σίγουρα δεν είναι λίγοι και ασφαλώς πολλοί είναι εκείνοι, που πιστεύουν ότι μαζί με τη διαφώτιση, χρειάζεται και κάτι περισσότερο... πειστικό και αποτελεσματικό. Ο κ. Ράλλης και η τάση της Ν.Δ., που τον ακολουθεί, δέχονται να πιστεύουν ότι κάτω από τις σημερινές συνθήκες, η ασταθής της πολιτικής ζωής

ανήκει στο παρελθόν.

Στό προσυνέδριο της Ν.Δ. στην Κρήτη, σε μία έντονη επίθεση του κατά της άκρας δεξιάς, ο νέος πρωθυπουργός έλεγε και τα εξής:

● «Θα απαντήσω στίς μαρξίες των απολογητών της δικτατορίας, που υποτιμώντας τη νοημοσύνη του ελληνικού λαού, προσπαθούν να παρσύρουν τους πύθ συντηρητικούς από μας, επισημύοντας το λάθος του αντικομμουνισμού και φορώντας τον μανδύα της εθνικοφροσύνης. Είναι ντροπή γι' αυτούς το να θέλουν να χαρακτηρίσουν όλους τους άλλους Έλληνες απάτριδες και να κρατήσουν για τον αξιοθρήνητο εαυτό τους και τους ελάϊστους διαδούς τους, το χαρακτηρισμό του εθνικοφρόνα, του τίζοντας την εθνικοφροσύνη με τη χούντα. Κι ακόμα να χουν το θόσος να εμφανίζονται ως προστάτες του βασιλικού θεσμού, αυτοί οι ίδιοι, που τον κατέστρεψαν, τον καταδίδωσαν και τον κατέλυσαν για να ανεβάσουν στο ύπατο αξίωμα

τον κομικό δικτάτορα με το ψευδοδημοφιλισμό του εξαναγκασμού και της τρομοκρατίας. Έθνικοφρονες είμαστε όλοι οι Έλληνες, που πιστεύουμε στην Έλλάδα και στη δημοκρατία. Όλοι όσοι αντίταχθηκαν στο όφασισμό και στον κομμουνισμό».

Διαδεχόμενος στην πρωθυπουργία τον κ. Καραμανλή, ο κ. Γ. Ράλλης θα προσπαθήσει να ακολουθήσει δριμύνη βασικές πολιτικές κατευθύνσεις του προκατόχου του: Ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική, ανοιγμα προς τις δυνάμεις της τρομοδεξιάς, άποψη, κατά το δυνατόν, της πολιτικής οξύτητας. Το μεγάλο ερώτημα είναι αν η Νέα Δημοκρατία, σαν κόμμα, είναι έτοιμη να ακολουθήσει την γραμμή αυτή και στην μετακαρμανλική περίοδο. Η προσωποκτικότητα του ιδρυτή του κόμματος επικρατεί στο παρελθόν των αντιθέσεων. Θα μπορέσει τώρα ο κ. Ράλλης να αντιμετωπίσει την αντίθεση των παραδοσιακά συντηρητικών δυνάμεων, μέσα στο ίδιο του το κόμμα, μία αντιμετώπιση που από καιρό ίσως μεθοδεύονταν, με την προοπτική της αποχώρησης του κ. Καραμανλή; Απάντηση στα ερωτήματα αυτά δεν μπορεί να υπάρξει την στιγμή έτοιμη, καθώς η κατάσταση παραμένει θολή και συγκεχυμένη.

Ο νέος πρωθυπουργός ξεκινά μια δύσκολη πορεία, εκλεγμένος από την μισή κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος του και με ένα μέρος των υποστηρικτών της υποψηφιότητάς του κ. Αβέρωφ ετοιμα να του δημιουργήσει προβλήματα. Πέρα από τα υπάρχοντα ατομικά κίνητρα, η σύγκρουση στη Νέα Δημοκρατία έχει ουσιαστική πολιτική διάσταση. Εκτός από πρόσωπα, συγκρούονται — κυρίως — ιδέες και πολιτικές τάσεις: Η εκσυγχρονισμένη δεξιά από τη μία πλευρά, που θεωρεί ξεπερασμένες ορισμένες μεθόδους του παρελθόντος, που βλέπει ότι είναι αναγκασμένη να κάνει παροχωρήσεις, που άσκει ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική και θέλει να οριοθετείται αυστηρά από την ακροδεξιά και τους χουντικούς, παραδοσιακή προδικτατορική δεξιά, από την άλλη, που θεωρεί τον φιλοαμερικανισμό πεμπτο της εξωτερικής πολιτικής, ριχ γέφυρες προς τους χουντικούς, την ακροδεξιά και έχει περιοσμένες αντιρρήσεις στην έφαση «πολιτικών» μεθόδων του παρελθόντος.

Ο κ. Ράλλης, με την έντονη σχηματισμό καθέρνησως στο ρι, κρατεί ίσως ένα πρώτο ισρό χαοτή στη σημερινή διένε. Άλλά και οι αντιπαλοί του με στη Νέα Δημοκρατία δεν είναι οπλοι.